

ม

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำวิธีปฏิบัติการปลูกกาแฟอาราบิก้าของ
ชาวเขาเผ่าม้งในจังหวัดเชียงใหม่ : กรณีศึกษาหมู่บ้านขุนช่างเคี่ยน
และหมู่บ้านม่อนเงาะ

ชื่อผู้เขียน นายเลอภพ คีรีสันติกุล
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภฎี ณ ลำปาง	กรรมการ
อาจารย์ ไร่ไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยา สรวมศิริ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำวิธีการปฏิบัติการปลูกกาแฟอาราบิก้าของ
ชาวเขาเผ่าม้งในจังหวัดเชียงใหม่ : กรณีศึกษาหมู่บ้านขุนช่างเคี่ยนและหมู่บ้านม่อนเงาะ มีวัตถุประสงค์
ประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านอื่น ๆ ของชาวเขาเผ่าม้ง ศึกษา
ถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยอื่น ๆ กับการยอมรับคำแนะนำวิธีการ
ปฏิบัติการปลูกกาแฟอาราบิก้าของชาวเขาเผ่าม้ง และศึกษาปัญหาของชาวเขาเผ่าม้งในการปลูก
กาแฟอาราบิก้า ทำการศึกษาจากเกษตรกรชาวเขาเผ่าม้ง 2 หมู่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ หมู่
บ้านขุนช่างเคี่ยน และหมู่บ้านม่อนเงาะ จำนวน 94 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สอบถามหัว
หน้าครัวเรือน ทุกครัวเรือน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติต่าง ๆ คือ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน
เลขคณิต และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า Chi-Square

ผลการวิจัยพบว่าหัวหน้าครัวเรือนชาวเขาเผ่าม้งส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 37.57 ปี ส่วนมากไม่ได้เรียนหนังสือ มีการนับถือผี (Anamism) ผสมกับการบูชาบรรพบุรุษ (Ancestor-Worship) ส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรสแล้ว สมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 9.2 คน และสมาชิกในครัวเรือนสามารถเป็นแรงงาน เฉลี่ย 4.4 คน มีพื้นที่ที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 16 ไร่ต่อครัวเรือน พื้นที่สวนกาแฟเฉลี่ย 18.6 ไร่ มีประสบการณ์ในการปลูกกาแฟโดยเฉลี่ย 6.34 ปี มีรายได้จากกาแฟต่อครัวเรือนโดยเฉลี่ย 4,688.04 บาท และมีรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนต่อปีเฉลี่ย 93,409.05 บาท การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 1.35 ครั้งต่อปี เข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตรเฉลี่ย 1.25 ครั้ง และส่วนใหญ่จะเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร

ในการทดสอบสมมติฐานพบว่า ระดับรายได้จากกาแฟและระดับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับคำแนะนำวิธีการปฏิบัติการปลูกกาแฟของชาวเขาเผ่าม้งอย่างมีนัยสำคัญยิ่งในทางสถิติ สำหรับอายุระดับการอ่านออกเขียนได้ ประสบการณ์การปลูกกาแฟ ขนาดพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด จำนวนแรงงานในครัวเรือน ระดับรายได้ทั้งหมด ความพอใจในตลาดกาแฟ ความบ่อยครั้งในการเข้ารับการฝึกอบรม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการปลูกกาแฟที่สำคัญของชาวเขาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับคำแนะนำวิธีการปฏิบัติการปลูกกาแฟของชาวเขา

เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยต่าง ๆ ระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟและไม่ปลูกกาแฟพบว่า มีความแตกต่างกันในปัจจัยด้าน อายุเฉลี่ย รายได้เฉลี่ยทั้งหมด รายได้เฉลี่ยจากพืชเศรษฐกิจ และ จำนวนพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย ของเกษตรกร ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยไม่เด่นชัด

ปัญหาของชาวเขาเผ่าม้งในการปลูกกาแฟอาราบิก้าที่พบมากที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้คือ ปัญหาตลาดกาแฟ (เกี่ยวกับราคา) พื้นที่ปลูกกาแฟไม่เหมาะสม พื้นที่ปลูกกาแฟไม่อุดมสมบูรณ์ ปัจจัยการผลิตเช่น ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืชมีราคาแพง เงินทุน น้ำ ความรู้เกี่ยวกับการปลูกและบำรุงรักษา ปุ๋ยคอก

Thesis Title Factors Affecting the Adoption of Hmong Hilltribe of Arabica Coffee Recommended Cultural Practice in Chiang Mai : A Case Study in Khun Chang Khian and Mon-ngou Villages.

Author Mr.Loe-phop Kheereesantikul
M.Sc. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :
Assoc. Prof. Dr. Pongsak Angkasith Chairman
Assist. Prof. Dusdee Na-Lampang Member
Lecturer Rampaipan Apichatpongchai Member
Assist. Prof. Dr. Pittaya Sruamsiri Member

Abstract

The objectives of the research work entitled "Factors Affecting the Adoption of Arabica Coffee Recommended Cultural Practices in Chiang Mai : A Case Study in Khun Chang Khain and Mon-ngou Villages" were to study the general basic characteristics of Hmong, factors affecting the adoption of Arabica coffee recommended cultural practices and to answer associated problems. Data collection was from two Hmong villages, divided into two groups, one growing coffee and the other not growing coffee, from 94 samples. Individual interviews were conducted by the researcher. Data has been presented in terms of percentage, arithmetic mean and Chi-square for testing hypothesis.

From the research findings, it has been found that the average age of Hmong was 35.57 years with most having no education. The religion of Hmong was Animism and Ancestor Worship. The average household numbered 9.2 persons with most having married status and labor available from household members was 4.4 persons on an average. Household farm area averaged 16 rais. For farmers who produced coffee, the average was about 18.6 rais under coffee. Farmers had an average coffee growing experience of 6.34 years, and obtained a household income from coffee of 4,688.04 baht and totalling 93,409.05 baht per year. Farmers had contact with an agricultural extension officer 1.35 times per year and participated in agriculture training 1.25 times and regularly participated in extension activities.

From hypothesis testing, it was found that income from coffee and contact with an agricultural extension officer were significantly related to the adoption of arabica coffee by Hmong, but were not significantly related to education, coffee growing experience, household farm area, household labours, total income, coffee price satisfaction, participation with agriculture training, and community contact and importance of coffee extension activities.

The factors, average age, average total income, average economic plant income, and average farm area were different between growing coffee and those not growing coffee. Other factors were similar.

The most common problems identified with Hmong were marketing, unfertile coffee land, high cost of inputs, inappropriate coffee area identified, lack of capital, water deficiency, lack of knowledge regarding coffee planting and maintenance, labour deficit and lack of manure.